

OGÓLNOPOLSKI PROGRAM
PROFILAKTYKI ZDROWOTNEJ

ZWALCZ WSZAWICĘ W SZKOLE

Poradnik dla pielęgniarek

FUNDATOR I ORGANIZATOR:

Organizatorem Ogólnopolskiego Programu Profilaktyki Zdrowotnej „Problem z głowy” jest **Omega Pharma Poland Sp. z o.o.** producent preparatów Paranit. **Paranit to marka nr 1 w Europie wśród produktów przeciw wszom.***

Drogie Koleżanki,

Wszawica w szkole jest problemem, z którym zapewne nie raz się zetknęłyście. Trudno ją całkowicie wyeliminować z życia szkolnego, gdyż zarażenie się wszawicą jest stosunkowo łatwe. Wstyd przed rozmową o tej chorobie wśród rodziców, niestety uniemożliwia nam, pielęgniarkom, skuteczne przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się wszawicy, w chwili gdy już pojawi się w naszej placówce. Jednak najważniejszą naszą rolą jest przeciwdziałanie szerzeniu się tej choroby. Mam wielką nadzieję, iż Ogólnopolski Program Profilaktyki Zdrowotnej „Problem z głowy” posłuży nam w rozmowach z rodzicami, ułatwi je i zachęci do przeglądania głów dzieciom i stosowania profilaktyki już w domach.

Monika Pluciennicka
Dyplomowana pielęgniarka
Absolwentka Wyższej Szkoły Nauk o Zdrowiu,
Wydział Pielęgniarstwa

1. Czym jest **wszawica głowowa**?

Wszawica głowowa jest chorobą wywołaną zarażeniem wszą głowową. Wszy pasożytują wyłącznie na owłosionej części skóry głowy i żywią się krwią człowieka. Okres przenoszenia trwa tak długo, jak długo żyją wszy lub ich jaja na żywicielu.

2. Jak wyglądają **wszy głowowe**?

Wesz głowowa to grupa owadów pasożytujących na owłosionej skórze głowy ludzi. Charakteryzuje je niewielki rozmiar od 3 do 4 mm. Nie posiada skrzydeł, ma krótkie odnóża oraz kłująco-ssące narządy gębowe. Dorosłe wszy przybierają barwę brązową.

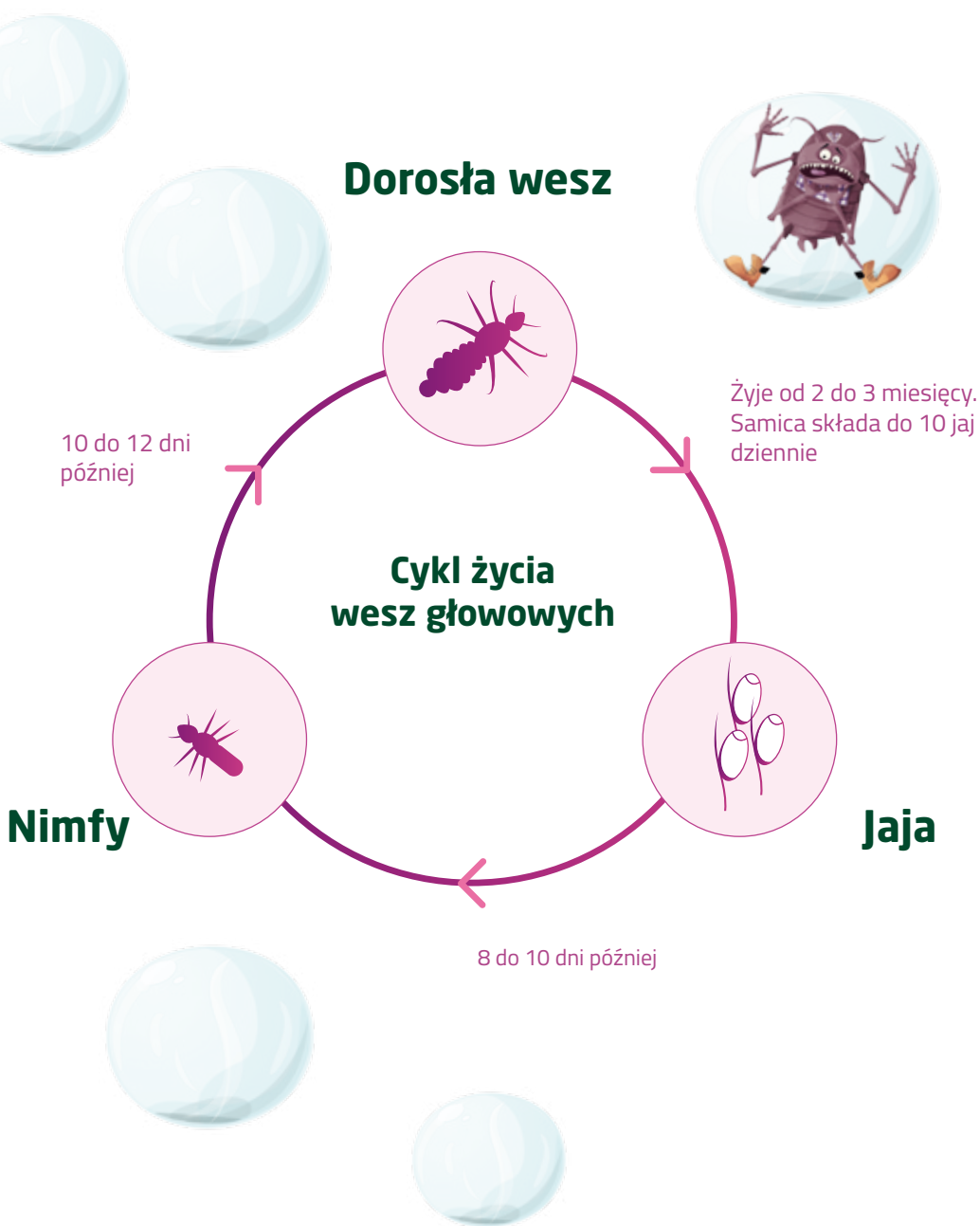

Jaja wszy głowowych nazywane są gnidami. Mają wielkość główki od szpilki oraz biało-brązowe zabarwienie. Umiejscowione są u nasady włosów za pomocą lepkiej substancji, którą same wytwarzają. Po 8 do 10 dniach wykluwają się z nich larwy wszy, które bytują podobnie jak dorosłe osobniki.

3. Cykl życia **wesz** **głowych**

Wesz wykluwa się z jajeczka nazywanego gnidą. Zdolność do rozmnażania wesz uzyskuje po 9-12 dniach od wyklucia. Dorosłe wesz przybierają barwę brązową, natomiast rozmiar dorosłej wesz można przyrównać do ziarna sezamu czy do główki szpilki. Długość życia dorosłej wesz trwa od 2 do 3 miesięcy i w tym okresie jest zdolna do zniesienia od 150 do 300 jaj (gnid).

4. Gdzie występuje wszawica? **Drogi zarażenia**

Nieprawdziwe jest przekonanie, że występowanie wszy związane jest z brakiem przestrzegania podstawowych zasad higieny. Wszawica występuje na całym świecie. Problem dotyczy wszystkich kontynentów, stref klimatycznych i populacji. Wszawica głowowa częściej dotyczy dzieci niż osób dorosłych. Rozprzestrzenianiu się zarażenia sprzyjają duże skupiska ludzkie, a możliwości jej przenoszenia są bardzo różnorodne.

Drogi zarażenia:

- bezpośrednio przez kontakt z włosami osoby chorej m.in. poprzez przytulanie się, stykanie się głowami lub bezpośrednio poprzez używanie wspólnych przyborów do pielęgnacji włosów (szczotki, grzebienia), ozdób do włosów, ręczników i bielizny pościelowej, pożyczanie czapek, szalików,
- w dużych skupiskach ludzkich, gdzie jest wysokie prawdopodobieństwo występowania wszawicy i gdzie może dojść do kontaktu „głowa z głową” (przedszkola, szkoły, internaty, kolonie).

Miejszem gdzie wszawica występuje najczęściej jest szkoła i przedszkole. Z powodu braku edukacji rodziców, jak również kadry pedagogicznej, w Polsce wszawica nadal niestety jest tematem tabu, a najbardziej cierpią na tym dzieci. Te, u których stwierdzono chorobę są wykluczane z grupy i wyśmiewane przez rówieśników. Dlatego bardzo słuszną sprawą jest prowadzenie profilaktyki w szkołach, przedszkolach, placówkach oświatowych.

5. Jak rozpoznać wszy u dzieci? **Objawy**

Najbardziej charakterystycznym objawem wszawicy jest świąd głowy, otarcia, zaczerwienienia, grudki spowodowane nieustannym drapaniem swędzącej skóry głowy. U nasady włosów pojawiają się białe jaja zwane gnidami często mylone z łupieżem, które jednak w odróżnieniu od niego mają regularny kształt i trudno je usunąć. Aby się przekonać, czy są to gnidy powinno się użyć grzebienia o gęstych ząbkach. Jeśli gnidy dają się wycesać, wówczas możemy mieć pewność, że to wszawica. Pamiętajmy, że nie należy panikować. Jeżeli już wiemy, że dziecko ma wszy dyskretnie poinformujmy o tym rodziców. Należy przekazać rodzicom aby zachowali spokój i bez wstydu rozpoczęli leczenie. Wszy nie biorą się z zaniedbań higieny osobistej, po prostu mogą się przytrafić każdemu!!

6. Problem z głowy, czyli **leczenie wszawicy**

Wszawicę można wyleczyć. W tym celu należy:

- ❑ ściśle trzymać się zaleceń lekarza/farmaceuty,
- ❑ sprawdzić czy zakupiony specyfik jest bezpieczny dla dzieci,
- ❑ zapytać farmaceutę, czy produkt nie powoduje alergii i nie drażni skóry głowy,
- ❑ zastosować odpowiedni preparat, który pomoże skutecznie, a zarazem bezpiecznie wyeliminować chorobę,
- ❑ pamiętać, że każde leczenie trzeba powtórzyć po 7-8 dniach, aby mieć pewność, że nie nastąpi nawrót wszawicy (profilaktykę ułatwi Szampon Lecznicyz Paranit).

Producent marki Paranit, europejski lider w zakresie leczenia wszawicy głowowej ma świadomość, że wyleczenie dziecka jest stresujące i zajmuje wiele godzin. Dlatego też Paranit nieustannie wspiera rodziców w skutecznym i komfortowym pozbyciu się problemu. Paranit oferuje 3 produkty, dzięki którym można skutecznie wyeliminować wszy głowowe. Produkty te nie zawierają składników chemicznych, ich działanie jest oparte na procesach mechanicznych, dzięki czemu wszy głowowe nie są w stanie uodpornić się na składniki produktów.

Gama produktów Paranit:

Paranit Sensitive Lotion 150 ml

- ❑ 100% skuteczność już po 1. użyciu
- ❑ Łagodny dla włosów i skóry
- ❑ Łatwo się spłukuje
- ❑ Idealny do długich włosów
- ❑ Bez olejków eterycznych, alkoholu i substancji zapachowych.
- ❑ Nie zawiera środków owadobójczych
- ❑ Polecany już od 6. miesiąca życia
- ❑ 150 ml wystarcza do 1 lub 2 aplikacji w zależności od długości włosów
- ❑ W opakowaniu znajduje się plastikowy grzebyk

Paranit Lotion 100 ml

- 100% skuteczności w 15 minut
- Bezzapachowy
- Nie zawiera środków owadobójczych
- Polecany dla dzieci od 2. roku życia
- 100 ml wystarcza do 4 aplikacji w zależności od długości włosów
- Wymaga powtórnego użycia po 7 dniach

Paranit Szampon Lecznicy 100 ml

- 100% skuteczność potwierdzona badaniami klinicznymi**
- Łatwy w użyciu, jak normalny szampon do mycia włosów, bez konieczności powtórnego mycia głowy po aplikacji
- Działa w zaledwie 10 minut
- Ma przyjemny zapach
- Odpowiedni dla dzieci powyżej 2. roku życia
- 100 ml wystarcza na 8 aplikacji w zależności od długości włosów
- Wymaga powtórnego użycia po 7 dniach

Produkty dostępne w aptekach.

*IMS Health, MAT Q4 2014, value & volume, Europe. The ParaniX products are being marketed under ParaniX, ParaniT & Lyclear (UK).

**Badania ex vivo 2010/In vivo badania kliniczne 2008, dane z badań własnych.

7. Jak zabezpieczyć się przed wszawicą?

Profilaktyka wszawicy

Wszawicą można zarazić się tylko przez bezpośredni kontakt, dlatego zaleca się, aby:

- profilaktyczna kontrola włosów dzieci stała się nawykiem rodziców, zwłaszcza, jeżeli w szkole lub przedszkolu panuje wszawica. Istnieje duże prawdopodobieństwo zarażenia!
- nie korzystać wspólnie z rzeczy osobistego użytku (tj.: grzebień lub szczotka, gumki do włosów, ręczniki, czapki, szaliki i inne ubrania),
- unikać bezpośredniego kontaktu głowami (włosami) z innymi ludźmi. Zasada ta dotyczy przede wszystkim dzieci.

Nie ma skutecznych metod zapobiegających zarażeniu się wszawicą.

Można jednak profilaktycznie używać Szamponu Leczniczego Paranit, który w sytuacjach zwiększonego ryzyka zarażenia, skutecznie zapobiega jego rozwinięciu.

8. Wszawica w szkole

Zgodnie ze stanowiskiem Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia w sprawie zapobiegania i zwalczania wszawicy u dzieci i młodzieży.¹

Wszawica zaliczana jest do grupy inwazji pasożytami zewnętrznymi i nie znajduje się w wykazie chorób zakaźnych stanowiącym załącznik do obowiązującej ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Decyzja o pozostaniu dziecka w domu do czasu usunięcia wszy nie wymaga interwencji organów władzy publicznej w trybie przewidzianym przepisami rangi ustawowej, lecz znajduje się całkowicie w gestii jego rodziców lub opiekunów. Zaleca się, aby działania higieniczne przeciw wszawicy były podjęte przez rodziców lub opiekunów niezwłocznie, a czas nieobecności dziecka w placówce był możliwie najkrótszy.

Działania profilaktyczne w szkołach, placówkach oświatowo-wychowawczych muszą być realizowane systematycznie i w sposób skoordynowany. Niezbędna do tego jest współpraca pomiędzy rodzicami, dyrekcją placówki, nauczycielami i wychowawcami/opiekunami oraz pielęgniarką lub higienistką szkolną. Obejmują one systematyczną akcję oświatową (pogadanki, materiały informacyjne w formie ulotek) skierowaną do dzieci i młodzieży oraz rodziców. Zapewnienie warunków organizacyjnych do bezpiecznego i higienicznego pobytu dzieci w placówkach oświatowych i opiekuńczych jest obowiązkiem dyrektora placówki zgodnie z art.39 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).

¹ Pismo Głównego Inspektora Sanitarnego Nr GIS-PZ-HD-443-6/WO/13 z dnia 18.01.2013 r.

Należy przyjąć, że zgoda rodziców na objęcie dziecka opieką (w tym również opieką zdrowotną przez pielęgniarkę lub higienistkę szkolną w szkole lub placówce) jest równoznaczna z wyrażeniem zgody na dokonanie w przypadku uzasadnionym przeglądu czystości skóry głowy dziecka. Nie ma zatem konieczności uzyskiwania od rodziców lub opiekunów każdorazowo pisemnej zgody na przeprowadzenie kontroli czystości głowy u dziecka.

O terminie planowanej kontroli higienicznej należy powiadomić rodziców lub opiekunów dziecka. Kontrola musi być prowadzona w sposób indywidualny, w wydzielonym pomieszczeniu. Osoba, która przeprowadza kontrolę powiadamia o jej wynikach dyrektora placówki. Informacja dla dyrektora (zgodnie ze standardem poufności) obejmuje: fakt wystąpienia wszawicy oraz skalę zjawiska w danej grupie dzieci, nie może obejmować danych personalnych dziecka. Równocześnie, indywidualnie, pielęgniarka (lub w sytuacji braku pielęgniarki lub higienistki szkolnej w placówce – opiekun dziecka) zawiadamia rodziców lub opiekunów prawnych dziecka o konieczności podjęcia niezwłocznych zabiegów higienicznych skóry głowy. W razie potrzeby instruuje rodziców o sposobie działania i monitoruje skuteczność ich działań.

Postępowanie w przypadku stwierdzenia wszawicy w placówce (w skrócie):

1. dyrektor placówki zarządza dokonanie przez pielęgniarkę lub osobę upoważnioną kontroli czystości skóry głowy wszystkich dzieci w grupie lub klasie oraz wszystkich pracowników szkoły lub placówki, z zachowaniem zasady intymności (kontrola indywidualna w wydzielonym pomieszczeniu). Kontrola może również zostać przeprowadzona z inicjatywy pielęgniarki lub higienistki szkolnej;
2. pielęgniarka (w sytuacji braku pielęgniarki lub higienistki szkolnej w placówce – opiekun dziecka) zawiadamia rodziców dzieci, u których stwierdzono wszawicę o konieczności podjęcia niezwłocznie zabiegów higienicznych skóry głowy. W razie potrzeby pielęgniarka instruuje rodziców o sposobie działań, informuje też o konieczności poddania się kuracji wszystkich domowników i monitoruje skuteczność działań; jednocześnie informuje dyrektora placówki o wynikach kontroli i skali zjawiska;
3. dyrektor lub upoważniona osoba (nauczyciel lub opiekun) informuje wszystkich rodziców o stwierdzeniu wszawicy w grupie dzieci, z zaleceniem codziennej kontroli czystości głowy dziecka oraz czystości głów domowników;
4. w przypadku, gdy rodzice zgłaszają trudności w przeprowadzeniu kuracji (np. brak środków na zakup preparatu), dyrektor szkoły lub placówki we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej, udzielają rodzicom lub opiekunom niezbędnej pomocy;
5. pielęgniarka lub higienistka szkolna po upływie 7-10 dni kontroluje stan czystości skóry głowy dzieci po przeprowadzonych zabiegach higienicznych przez rodziców;

6. w sytuacji stwierdzenia nieskuteczności zalecanych działań, pielęgniarka zawiadamia o tym dyrektora placówki w celu podjęcia bardziej radykalnych kroków (zawiadomienie ośrodka pomocy społecznej o konieczności wzmocnienia nadzoru nad realizacją funkcji opiekuńczych przez rodziców dziecka oraz udzielenia potrzebnego wsparcia).

7. Warto **wiedzieć...**

- Wesz głowowa potrafi przeżyć bez swojego żywiciela – człowieka około 2-3 dni, dlatego też w walce z wszawicą konieczne jest odkażenie domu lub mieszkania. Pościel osoby cierpiącej na wszawicę powinna być wyprana w temperaturze 55 stopni i wyprasowana gorącym żelazkiem. W wysokiej temperaturze należy również wyprać ręczniki, bieliznę oraz pluszowe zabawki.
- Wesz głowowa nie bytuje na zwierzętach domowych (pies, kot), dlatego nie trzeba przeglądać sierści zwierząt w obawie, że mogą być przyczyną zarażenia.
- Wszawica przenosi się bardzo szybko, dlatego powinno się sprawdzić głowy u wszystkich domowników. Problem dotyczy w równym stopniu chłopców i dziewczynek. Wiadomo jednak, że dzieci z dłuższymi włosami łatwiej mogą zostać zainfekowane.
- Wszy nie skaczą i nie pływają i dlatego do zarażenia może dojść jedynie przez bezpośredni kontakt głowy z głową.
- Wszy rozmnażają się bardzo szybko. Samica może złożyć do 10 jaj dziennie. Jaja występują zazwyczaj przy nasadzie włosa, blisko skóry głowy i znacznie trudniej je usunąć. Im wcześniej wykryte tym łatwiej można się ich pozbyć.
- Należy sprawdzać głowę dziecka raz na 2 tygodnie oraz po każdym powrocie dziecka z wakacji lub wycieczek szkolnych.
- **Wszy głowowe mogą przetrwać mycie włosów** przez mocne chwytywanie się włosów oraz zamykanie otworów przez które oddychają, umiejscowionych na powierzchni ciała.
- Wszy głowowe zwykle nie przenoszą żadnych chorób. Jednak ich kał i ślina mogą powodować reakcje alergiczne. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, iż rany spowodowane nieustannym drapaniem mogą być źródłem zakażenia.
- Nawet po wytypieniu pasożytów, należy powtarzać kurację szamponami jeszcze przez co najmniej dwa miesiące.

Aby przeprowadzić profilaktyczną kontrolę głów dzieci w szkole, pamiętaj, że należy wcześniej uzyskać pisemną zgodę rodziców na tego typu badanie.

Wzór zgody rodzica na badanie przesiewowe w szkole

BADANIE PRZESIEWOWE W KIERUNKU WSZAWICY

Wyrażam zgodę/nie wyrażam zgody* na badanie przesiewowe w kierunku wszawicy,

mojego dziecka
[imię i nazwisko dziecka]

PESEL

uczęszczającego do
[adres i nazwa szkoły]

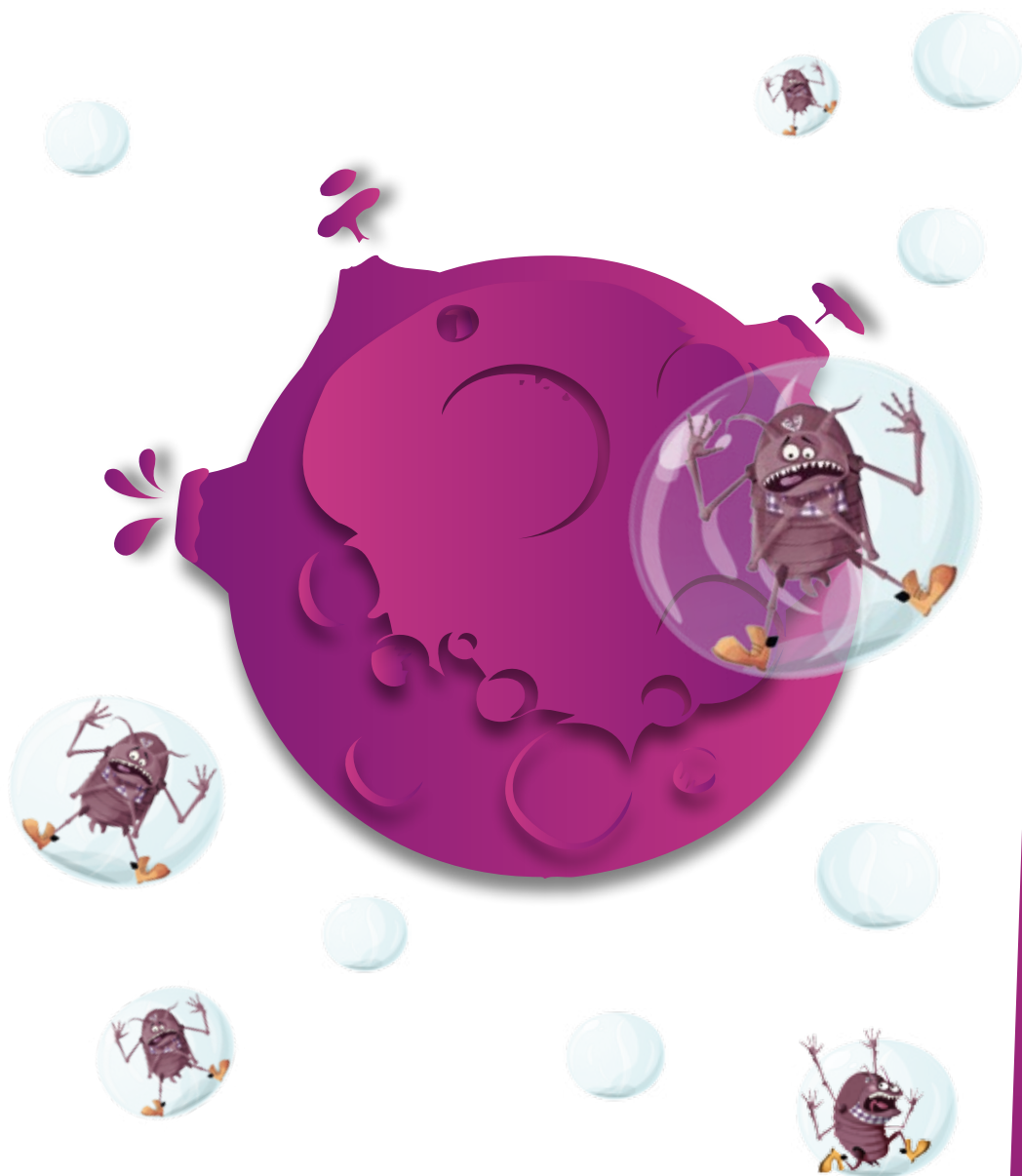
Badanie ma na celu działanie wyłącznie profilaktyczne – zapobiegawcze.

* Nieodpowiednie skreślić.

.....
[podpis rodzica]

Wzór do pobrania na stronie internetowej programu www.problem-z-glowy.pl

Organizator

Patronat honorowy

Fundatorzy nagród

Partnerzy medialni

www.problem-z-glowy.pl